CETNO i LICHO

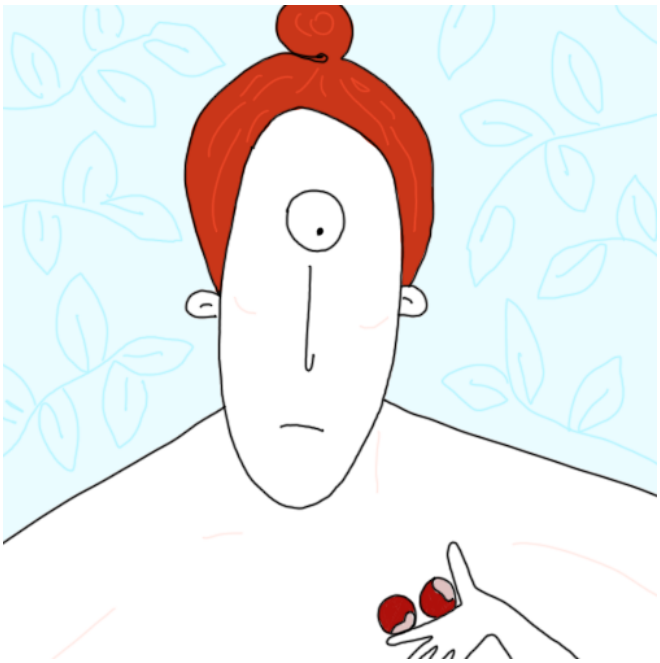

il. Marcelina Jarnuszkiewicz

Wiecie co to takiego? To gra, w którą grano, zanim pojawiły się smartfony, komórki, komputery, zanim pojawiły się telewizory i radia, ba! jeszcze dużo, dużo wcześniej – nim w domach i mieszkaniach pojawiły się najzwyklejsze łazienki, woda i prąd… CETNO i LICHO to gra polegająca na zgadywaniu: jedna osoba chowa coś w garści, a druga zgaduje, czy przedmioty zamknięte w dłoni są w liczbie parzystej czy nieparzystej. Dlaczego CETNO i LICHO? CETNO to stary, polski wyraz mający znaczenie ‘liczba parzysta’, a LICHO – równie stary i równie polski wyraz – oznaczał niegdyś nie tylko ‘zły duch, diabeł’, lecz także ‘liczba nieparzysta’. W CETNO i LICHO – zwane także CET i LISZKA – grano z zapałem przy każdej okazji i w rozmaitych wersjach. Chowano więc w dłoni małe przedmioty – orzechy laskowe, kamyki, ziarna – i odgadywano, czy są do pary czy nie; rzucano kośćmi: co wypadnie? CETNO – parzysta liczba czy LICHO – nieparzysta; robiono znaki (zwykle kreski) w popiele, na piasku, na czym się dało – i liczono, czy ich liczba to CETNO czy LICHO. Była to nie tylko zabawa, lecz także wróżba, a nawet swoista ruletka: CETNO i LICHO przyjmowało formę zakładów albo przepowiedni, przy czym zawsze CETNO – parzyste – było wróżbą pomyślną, a LICHO – nieparzyste – niepomyślną, zapowiedzią nieszczęścia.